

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ชุดภูมิปัญญา

หมอดิน เคนคราไทย

www.idd.go.th

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลูกผักบุ้ง ทางเลือกการสร้างรายได้

ขยายผลสู่เกษตรกรรายย่อย

การปลูกผักบุ้งแม่ น้ำสามารถตัดขายได้ตลอดทั้งปี ต้นพันธุ์ผักบุ้งก็ไม่ต้องไปหาซื้อที่ไหน เพราะมีอยู่แล้วในแม่ น้ำ เพียงแต่ต้องนำมาจัดให้อยู่เป็นเรียงหรือเป็นแถวเป็นแนว นอกจากนี้ทั้งบุ้งและยา (สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช) แทบไม่ต้องใช้ จะพ่นสารเคมีบ้างก็ต่อเมื่อมีแมลงระบาดหนักจริงๆ ส่วนบุ้งทางใบก็พ่นบ้างเพื่อช่วยให้ผักบุ้งสวยและแตกยอดได้มากขึ้น ต้นทุนส่วนใหญ่จะหนักไปที่ค่าไม้หลัก (ไม้ไผ่ความยาว 4 วา (ประมาณ 8 เมตร) ราคา 45-50 บาท/ลำ) และค่าแรงงานจ้างตัด จ้างมัด ส่วนบุ้งใช้ปุ๋ยน้ำหมักที่กำลังนิยมทำเองได้ง่าย

ปัจจุบันในแม่ น้ำทำจิ้นบริเวณอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการปลูกผักบุ้งเป็นการค้ามีความยาวไม่ต่ำกว่า 18 กิโลเมตร เพราะแทบจะทุกบ้านที่อาศัยอยู่ติดแม่ น้ำจะปลูกผักบุ้งขายกันทั้งนั้น

ใอดีตผักบุ้งที่เกิดและขยายพันธุ์เองอย่างรวดเร็วในแม่ น้ำ เป็นเพียงผักธรรมดาที่ชาวบ้านซึ่งอาศัยอยู่ตามริมแม่ น้ำเก็บมาเพื่อรับประทานกันในครอบครัว แต่ ณ วันนี้ผักบุ้งน้ำได้กลายเป็นพืชสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านเป็นอย่างดีในทุกๆวัน ตั้งแต่เช้าตรู่จะสังเกตเห็นชาวบ้านออกพายเรือเก็บยอดผักบุ้งไปขายหรือไม่กี่คอยจับยอดผักบุ้งที่ลอยมาตามน้ำให้มาอยู่กับหลักไม้ไผ่ที่ปักอย่างแน่นหนาตามริมฝั่งแม่ น้ำที่ไม่ลึกมาจนเกินไป ปัจจุบันสองฟากฝั่งแม่ น้ำทำจิ้นหรือแม่ น้ำสุพรรณบุรี จึงมีการปลูกผักบุ้งกินเนื้อที่ยาวหลายกิโลเมตร

วิธีการปลูกผักบุ้งในแม่ น้ำทำจิ้น

1. เก็บยอดพันธุ์ผักบุ้งหรือยอดที่ลอยมาตามน้ำมาปักไว้ตามแนวตั้งแต่ต้นเล็กๆ และใช้ไม้ไผ่ความยาวประมาณ 5 วา หรือสูงกว่าระดับน้ำ ปักไว้เพื่อปักไม้ให้ผักบุ้งลอยหนีไปตามน้ำ

พัฒนาที่ดินในวันนี้ เพื่อความอยู่ดีในรวันหน้า

ปลูกผักบุ้ง ทางเลือกการสร้างรายได้

2. ปล่อยให้ผักบุ้งแตกยอดตามธรรมชาติ และคอยเฉาะกออกบ้างเพื่อไม่ให้ผักบุ้งเบียดกันแน่นจนเกินไป เพราะจะทำให้ยอดเล็กและการแตกยอดน้อยลง

3. พ่นปุ๋ยทางใบเสริม หากพบว่าต้นเริ่มไม่สมบูรณ์และแตกยอดได้ช้า

4. ดูแลโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามีอาการระบาดของหนอนถึงขั้นรุนแรงอาจใช้สารสกัดสมุนไพรป้องกันแมลงศัตรูพืช หรือใช้สารเคมีที่มีความปลอดภัย

ข้อจำกัดของการปลูกผักบุ้งแม่น้ำ คือ ถ้าเป็นช่วงลมแรง กระแสน้ำไหลเชี่ยว ผักบุ้งจะชะงักและเติบโตช้าและบางครั้งจะพัดพาหลักและผักบุ้งลอยน้ำไป และถ้าช่วงน้ำหลากระดับน้ำลึกมากน้ำจะท่วมหลัก ต้องเปลี่ยนไม้หลักที่ยาวขึ้น ส่วนหน้าหนาวผักบุ้งก็จะแตกยอดน้อย นี่คืออุปสรรคของการปลูกผักบุ้งแม่น้ำที่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ

ผักบุ้งในนาอีกทางเลือกหนึ่ง ของคนที่ไม่ใช่แหล่งน้ำธรรมชาติ

วิธีการปลูกผักบุ้งในนา

1. เตรียมพื้นที่ โดยไถคราดขึ้นเทือก
2. ตัดท่อนพันธุ์ผักบุ้งความยาวประมาณ 1 คอก (50-70 เซนติเมตร) ปักดำโดยใช้เชือกฟางขึงให้เป็นแถวระยะห่างประมาณ 50-70 เซนติเมตร กอละ 5-6 ต้น

3. เมื่อผักบุ้งเริ่มมีรากและตั้งตัวได้แล้วปล่อยให้ปลูกน้ำเข้าแปลงให้มีระดับความลึกประมาณ 30 เซนติเมตรหรือสูงกว่า

4. หลังจากนั้นผักบุ้งก็จะแตกยอดหรือที่ชาวบ้าน เรียกว่า ผักบุ้งริบน้ำ ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร (25-7-7) ปุ๋ยทางใบหรือฮอร์โมนเพื่อเร่งให้แตกยอดได้ดีขึ้น

5. หลังจากปล่อยให้ปลูกน้ำเข้าแปลงประมาณ 1 สัปดาห์ ผักบุ้งก็จะเริ่มทยอยตัดยอดได้แล้ว ต้องหมั่นตัดยอดอยู่บ่อยๆ ถ้าไม่ตัดจะแตกยอดได้ช้า และหากพบว่าต้นสานกันแน่นที่เบียดเกินไป ต้องคอยตัดแต่งยอดออกบ้างเพื่อที่จะได้แตกยอดได้ดีขึ้น

6. คอยดูแลโรคและแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ

7. หากผักบุ้งเริ่มต้นแก่ การแตกยอดน้อยให้ปล่อยน้ำออกจากแปลงแล้วอย่าโดยใช้รถไถออกหรือปลูกใหม่ โดยเก็บต้นพันธุ์เดิมไว้ หากดูแลรักษาดี ผักบุ้งอาจจะอยู่ได้นาน 5-6 เดือนต่อการปลูกหนึ่งรอบ

ราคาผักบุ้ง

ราคาของผักบุ้งจะไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับผลผลิตในท้องตลาด โดยเฉลี่ยราคาแถบจังหวัดสุพรรณบุรี จะอยู่ที่ 25 บาท/ถุง (ขนาด 6-7 กก.) แต่ถ้าเป็นช่วงที่ผักบุ้งไม่มี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหน้าหนาวอาจจะได้ราคาสูงถึง 40 บาท/ถุง ■

ข้อมูลจาก : การปลูกผักบุ้งลอยน้ำ เป็นการค้าที่ อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี วารสารเคหการเกษตร ปีที่ 30 ฉบับที่ 10 ตุลาคม 2549